

תקציר

המחקר הנוכחי בוחן את יישומה של תכנית מדיניות בין שכבת ממשל ממשלתית ומקומית, ע"פ המודל התקשורתי ליישום של Goggin et al (1990). על פי המודל, יישום מדיניות בין שכבות ממשל מושפע מ'אילוצים ותמריצים' הניתנים או כפויים, משכבת הממשל מ'מעלה' ומ'למטה'. ההשערה היא, כי לא ניתן להסביר יישום על ידי משתנה אחד, ויש להתייחס לכלל הכוחות הפועלים לטובת וכנגד יישום בו זמנית. המשתנים המסבירים רמת היישום תכנית המדיניות במודל הם: אילוצים ותמריצים ברמה הממשלתית; אילוצים ותמריצים ברמה המקומית; תהליך קבלת החלטות ליישום ברשות המקומית ויכולת הרשות המקומית לפעול ליישום.

העבודה מתמקדת בשאלה- מהם הגורמים המשפיעים על יישום תכנית מדיניות בין שכבות ממשל שונות? מחקרים רבים בתחום יישום מדיניות לא נתנו את הדעת על השפעת גורמים הקשורים לשכבות הממשל השונות. מחקרם המפורסם של Pressman & Wildavsky (1973) היה מהראשונים שבחן יישום בין שכבות ממשל שונות אך ללא התייחסות ליחודיות זו.

תכנית המדיניות שנבחנה היא התכנית לנגישות תחבורה ציבורית (להלן תח"צ) עירונית ברשויות המקומיות. בשנים האחרונות ניכרת עליה במודעות ובעשייה בתחום הנגישות לתח"צ, וניתן לזהות נקודת מפנה משמעותית בשנת 2010, עת פרסום תכנית מדיניות לנגישות לתח"צ עירונית ע"י משרד התחבורה. נקודת הזמן של המחקר היא במחצית הדרך של תהליך יישום התכנית.

בחינת רמת היישום התבססה על נתונים שנאספו ממשרד התחבורה, ביטוח לאומי והלמ"ס. כל אלה אפשרו לאפיין את הרשויות המקומיות ולזהות את הגורמים המשפיעים על רמת יישום של התכנית ולהסביר את השונות הקיימת בין רשויות שונות. באמצעות רגרסיה ליניארית, המחקר מנסה לאמוד את השפעות על ההסתברות ליישם את תכנית המדיניות.

הממצאים מחזקים את ההשערה כי, השונות ביישום תכנית המדיניות לנגישות לתח"צ ברשויות המקומיות נובעת ממספר רב של משתנים. המשתנים המשפיעים בצורה מובהקת על ההסתברות ליישום תכנית המדיניות הם גורמים הקשורים בתהליך קבלת ההחלטות ליישום ברשויות המקומיות וביכולת של הרשות המקומית לפעול.

כולי תקווה כי המחקר הנוכחי יהווה צוהר, ולו הקטן ביותר, להמשך מחקר יישום מדיניות בין שכבות ממשל שונות, ויישום מדיניות נגישות לתח"צ בפרט.